

Nyplanting av trær

Informasjon om beste praksis for å plante et tre med en tilnærming i ni trinn for å plante og etablere trær med suksess.

Å kjøpe tre er en livstidsinvestering. Hvilken avkastning denne investeringen vil gi avhenger av typen tre som velges og plantestedet, behandling som det får under plantingen, og oppfølgingen etter plantingen.

Når skal du plante

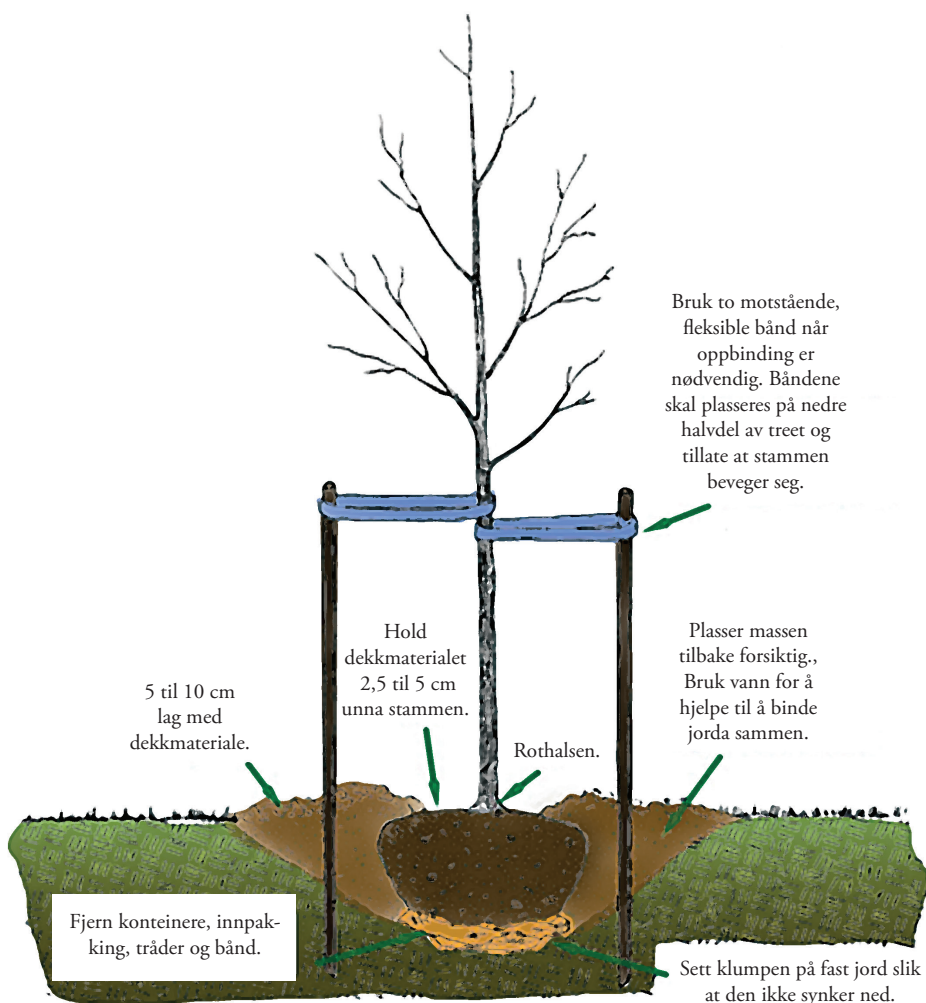
Trær bør helst plantes i en hvileperiode — om høsten etter at løvet har falt eller tidlig om våren før knoppene spretter. Været er kjølig slik at plantene kan etablere røtter på det nye stedet før vårregnet og sommervarmen stimulerer til ny toppvekst. Friske trær med rotklump i strie eller konteiner kan imidlertid plantes i hele vekstsesongen hvis de får riktig pleie. I tropiske og subtropiske klima der trær vokser året rundt, er alle tidspunkt en god tid for å plante et tre, så lenge tilstrekkelig vann er tilgjengelig.

Plantebelastning

Trær med rotklump i strie mister en betydelig del av rotsystemet når det graves opp på planteskolen. Derfor viser trær ofte noe man kan kalle et "omplantingssjokk." Omplantingssjokk er redusert vekst og redusert vitalitet etter en omplanting. Konteinertrær kan også få omplantingssjokk, spesielt hvis de har snurrerøtter eller knekte røtter som må kuttes. Riktig forberedelse av plantestedet, forsiktig behandling for å forhindre ytterligere rotskade, og god oppfølgingspleie reduserer omplantingssjokket og gir raskere etablering.

Følg nøye med de ni enkle trinnene nedenfor for å hjelpe treet ditt med å etablere seg raskt på sitt nye sted.

Merk: Før du begynner å plante treet, kontroller at du vet om alle kabler og rør før du graver.

- 1. Finn rothalsen.** Rothalsen er der stammen går utover ved basis av treet. Denne delen skal være delvis synlig etter at treet er plantet (se tegningen). Fjern overflødig jord fra toppen av rotklumpen før plantingen hvis rothalsen ikke er synlig.
- 2. Grav et grunt og vidt plantehull.** Hullet bør være to til tre ganger bredere enn rotklumpen, men ikke dypere enn rotklumpen. Ved å grave et bredt plantehull bidrar du til å bryte opp tilstøtende jord og gir den nye trerøtter rom til å utvikle seg.
- 3. Fjern konteinerne eller skjær bort trådkurven.** Inspiser konteinertræets rotklump og se etter snurrerøtter. Rett dem ut, beskjær dem eller fjern dem. Avdekk rothalsen om nødvendig.
- 4. Plasser treet i riktig høyde.** Pass på at du graver hullet dypt nok — Ikke fjern mer enn nødvendig. De fleste røttene utvikler seg i de øverste 30 cm i jorden. Hvis treet plantes for dypt, vil nye røtter få vanskeligheter med å utvikle seg fordi de mangler oksygen. I jord med dårlig drenering eller mye leire, kan trær plantes med foten av rothalsen 5 til 10 cm over bakken. Når treet plasseres i hullet, løft i rotklumpen, ikke stammen.

5. Rett opp treet i hullet. Før du fyller på jord, få noen til å se på treet fra flere vinkler for å bekrefte at det står rett. Så snart det er plantet er det vanskelig å endre treet's plassering.

6. Fyll hullet forsiktig. Pakk jord rundt nedre kant av rotklumpen for å stabilisere den. Hvis rotklumpen er pakket inn, kutt og fjern forsiktig all av tekstilstri, plast, tråder og/eller ståltråd fra rundt stammen og rotklumpen for å fjerne hindringer og lette rotveksten (se tegning). Fyll i resten av hullet, trykk jorden fast på plass for å fjerne luftlommer som kan tørke ut røttene. Reduser luftlommene ved å vanne med jevne mellomrom mens du fyller på jord. Unngå gjødsling på plantetidspunktet.

7. Støtt opp treet om nødvendig. Studier har vist at trær etablerer seg raskere og utvikler sterkere stammer og rotsystemer hvis de ikke bindes opp på plantetidspunktet. Oppbinding kan

være nødvendig ved planting av barrotplanter eller planting på vindutsatte steder.

Oppbinding kan også beskytte mot plenklipperskade og vandalsisme. En eller to rundstokker sammen med et bredt, fleksibelt bindemateriale på nedre halvdel av treet vil holde treet rett og minimalisere skade på stammen (se tegning), men likevel tillate bevegelse. Fjern stokkene og båndene etter første vekstår.

8. Dekk bakken rundt foten av treet. Dekkmateriale er organisk materiale som spres rundt foten av treet for å holde på fuktighet, dempe ekstreme jordtemperaturer og redusere konkurranse fra gress og ugress. Vanlige dekkmaterialer er løvavfall, bark, eller hagekompost. Et lag på 5 til 10 cm er ideelt. Mer enn 10 cm kan føre til et problem med oksygen og fuktighetsnivå. Å fylle opp med materiale helt til stammen på et tre kan føre til råte i stammen. Et område uten dekkmateriale på 3 til 5 cm bredt rundt basis av treet holder barken tørrere og forhindrer at den brytes ned.

9. Følg opp med rutinemessig pleie. Hold jorden fuktig, men ikke vannmettet. Gi trær vann etter behov når det ikke regner, og oftere i varmt vær med vind. Når jorden er tørr under dekkmaterialet er det på tide å vanne. Gjør dette til midt på høsten, reduser etter hvert som lavere temperatur krever mindre vanning.

Annen oppfølging kan inkludere mindre beskjæring av greiner som ble skadet under omplantingsprosessen. Beskjær med varsomhet etter planting og utsett nødvendig korrigerende beskjæring til etter at treet har fått en full vekstsesong på det nye stedet.

Å gjennomføre disse ni enkle trinnene vil maksimere sjansen for at det nye treet ditt vil vokse og trives på sitt nye hjemsted. Når du lurer på noe rundt treet ditt, snakk med din lokale ISA/ETW-sertifiserte arborist eller be en profesjonell aktør innen trepleie eller på et hagesenter om hjelp.

Denne brosjyren inngår i en serie publisert av International Society of Arboriculture som en del av sitt program for forbrukerinformasjon. Du er kanskje spesielt interessert i de følgende titlene som nå finnes i serien:

Unngå konflikter mellom trær og strøm, vann og avløp
Unngå skade på trær under byggeprosjekter
Fordeler med trær
Kjøp trær av høy kvalitet
Insekt- og sykdomsproblemer

Stell av voksne trær
Nyplanting av trær
Plantehelse
Gode tildekkningsteknikker
Palmer

Beskjæring av voksne trær
Beskjæring av unge trær
Gjenkjenn farer for trær
Behandling av trær med byggeskader
Valg og plassering av trær

Trær og bakke
Treverdier
Hvorfor bruke en arborist
Hvorfor topping skader trær

Forespørsler på e-post: isa@isa-arbor.com

©2011 (1998, 2004) International Society of Arboriculture.

Utviklet av International Society of Arboriculture (ISA), en stiftelse som støtter forskning på trepleie over hele verden og som er dedikert til stell og bevaring av trær for skygge og utsmykning. For mer informasjon, kontakt: ISA, P.O. Box 3129, Champaign, IL 61826-3129, USA.

Forespørsler på e-post: isa@isa-arbor.com

www.isa-arbor.com • www.treesaregood.org